

**GENÇLERİN KİMLİK GELİŞİMİ VE SOSYALLEŞME SÜRECİNE
TELEVİZYON DİZİLERİNİN ETKİSİ
(SAKARYA İLİ KOCAALİ İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

Melek COŞGUN¹

Öz

Toplumun oluşturan bireylerin sağlıklı gelişimi, toplumun sağlığı için gereklidir. Toplumun geleceği ise, bu günün genç neslidir. Gençlerin kimlik gelişimi ve sosyalleşme sürecinde, bu süreci olumlu ve olumsuz yönde etkileyen çeşitli faktörler vardır. Bunlardan biri de kitle iletişim araçlarından en yaygın olan ve etkisi kaçınılmaz hale gelen televizyonlardır. Televizyonlar, gençlerin sosyalleşme sürecini ve kimlik gelişimini hem olumlu hem de olumsuz olarak etkilemektedir. Bu araştırmada, gençlerin sosyal gelişimi ve kimlik geliştirme sürecine televizyon dizilerinin olumlu ve olumsuz etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyalleşme, Kimlik, Kimlik Gelişimi, Sosyalleşme Süreci

**EFFECT OF TELEVISION SERIES ON YOUNGS PEOPLE'S IDENTITY
DEVELOPMENT AND SOCIALIZATION PROCESS**

Abstract

Healthy development of individuals by society, is necessary for the health of the community. If the future of society, today's young generation. In the process of identity development and socialization of young people, there are several factors that affect this process positively and negatively. One of these is the inevitable effect of the mass media has become the most common and televisions. Televisions, the process of socialization and identity development of young people in both positive and negative effects. In this study, young people's social development and identity development process, both positive and negative effects of television sequences were determined.

Key words: Socialization, Identity, Identity Development, Socialization Process

¹ Bozok Üniversitesi, Öğretim Görevlisi, cosmel_2006@hotmail.com

GİRİŞ

Toplumsal değişim sürecinde meydana gelen değişimleri ve gelişmeleri en kolay ve hızlı bir biçimde benimseyip, bunu hayatına aktaran ya da hayatını buna göre şekillendiren genç bir nesil söz konusudur. Öyle ki, gençler giydikleri kıyafetlerden, kullandıkları cep telefonlarından, fiziki imajlarından benimsedikleri kız-erkek ilişkilerine varıncaya kadar, hayatlarının her alanlarında bu kültürel değişim sürecinin etkisinde kalmaktadırlar. Bu değişim sürecinin vazgeçilmez unsurlarından birisi de televizyonlardır ki, özellikle her hafta gösterime giren diziler bu süreçte etkili bir konuma sahiptir. Bu sürecin birer parçası olan gençler de bu durumdan nasibini almaktadır. Gençler kimlik geliştirirken özellikle dizilerde canlandırılan karakterleri model almakta, davranışlarına bu doğrultuda yön verebilmekte ve onlar gibi olmaya çalışabilmektedirler.

Bu araştırmada, gençlerin sosyal gelişimi ve kimlik geliştirme sürecine televizyon dizilerinin etkisi; gençlerin bu dizilerden ve özellikle dizilerdeki karakterlerden etkilenip etkilenmedikleri ve eğer etkileniyorlarsa bu etkinin ne ölçüde olduğu incelenmektedir. Türk televizyonlarında halen her hafta yayınlanmakta olan televizyon dizilerinin, oyuncularının ve canlandırılan karakterlerin gençler üzerindeki olumlu-olumsuz etkileri ve bu durumun gençlerin kimlik gelişimi ve sosyalleşme sürecinde sahip olduğu etki oranı tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, araştırmada, kimlik gelişimi ve sosyalleşme kavramlarının teorik analizi yapılarak, ilgili kaynaklar gözden geçirilmiştir. Ayrıca konu ile ilgili kaynaklık edebilecek makaleler ve bildiriler araştırmanın amacı doğrultusunda incelenmiş ve yararlanılmıştır.

1. Kimlik Gelişimi ve Sosyalleşme Süreci

Sosyal gelişim bireyin “yaşadığı çevreye uyum sağlama ve geliştirme sürecidir. Başkalarıyla birlikte olma zorunluluğudur. Aksi davrananlar toplumsal baskı altında tutulur” (Doğan 2002:64). Kültürel koşullar içinde sosyal ilişkiler, hem toplumun, hem kültürün, hem de bireyin yapısını etkiler. Bireyin tüm yaşam, çevresine uyum sağlama çabası içinde geçer. Bu uyum çabası, doğumdan başlayarak bir gelişim göstermektedir.

1.1.Kimlik ve Kimlik Gelişimi:

Türk Dil Kurumu, kimlik kavramını “toplumsal bir varlık olarak insana özgü olan belirti, nitelik ve özelliklerle birinin belirli bir kimse olmasını sağlayan şartların bütünü” şeklinde tanımlar.(TDK) Kimlik gelişimi ise, sosyal bir varlık olan insanın, içinde bulunduğu çevrede gerçekleştirdiği, onu diğerlerinden farklı kılan özellikleridir. Bu süreç, sosyal bir

varlık olan insan için son derece önemlidir. İçinde yaşadığı toplumsal çevreye uyum sağlayabilmesi için bir bireyin doğru ve yapıcı bir kimlik geliştirmesi gerekmektedir.

Özellikle kişilerin gençlik dönemlerinde ve sonrası süreçte sapkın davranışlar ve kötü alışkanlıklar genellikle bu dönemde edinilen güvensiz ve sağlıksız kişilik yapısının sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde kişinin yakınında onu yönlendirecek bir büyüğünün olmaması, başka sosyal araçların kontrolsüz bir şekilde onu yönlendirmesine sebebiyet verir. Kendisini arayan, birey bu dönemde en yakınlarından göremediği ilgiyi, televizyon-internet gibi sanal dünyada ya da çeşitli suç örgütlerinde arayabilir. Geriye dönüşü olmayan bir yola girmemeleri için bilinçlendirilmeye ve kontrollü bir şekilde yönlendirilmeye ihtiyaçları vardır.

Kimlik gelişimi, gencin hayatında en dinamik süreçlerden birisidir ve sınırları tam çizilmiş değildir, yani kimlik oluşumu ileri yetişkinlik döneminde de devam eder. Bireyin kimliğinin gelişiminde ailenin, toplumun ve toplum beklentilerinin önemi oldukça fazladır. Özellikle gençlik döneminde birey, “kendi kişiliğine çeki düzen vermeye çalışır. Bu dönemde kendi kimliğine kavuşabilmesi için genç önce anne ve babanın etkisinden kurtulmaya çalışır. Onun gözünde artık anası babası hiç yanılmayan kişiler değildir”(Yörükoğlu 2000:378) Kısacası, anne-babalara bu dönemde çok önemli görevler düşmektedir ve bu sorumlulukların yerine getirilmesi gencin sağlıklı bir kimlik geliştirmesinde çok önemli bir etkiye sahiptir.

1.2.Sosyalleşme Süreci

Sosyalleşme, “bireyin, içinde yaşadığı toplumun normlarını, değerlerini, kendisinden beklenen rolleri, tutumları ve davranış yapılarını, toplumsal etkileşim için gerekli becerileri, benlik ve kimlik duygusunu kazanma, içinde yaşadığı kültürü içselleştirme süreci”dir. (<http://www.sosyomat.com/etiket/sosyalle%C5%9Fme-nedir>) Sosyalleşme süreci, aile içinde, arkadaş grubu içinde, kısacası toplum içinde nasıl yaşanılacağına ve davranacağına dair sayısız kuralları içerir. Bu süreçte birey, sosyal çevreye hazırlanır, kişilik kazanmaya ve sosyal çevreye entegre olmaya başlar. Bir nevi, içinde yaşadığı topluma adapte olmaya çalışır. Dış dünya ile karşılıklı bir iletişim ve etkileşim içerisine girer. Sosyalleşme, kişiye toplum normlarına uyum sağlama ve ötekiyle yaşama bilincini aşılır. Sosyalleşmeyle birlikte fert, toplumun değer yargılarını, kültürünü ve o toplum içerisindeki rolünü öğrenir. (Koştaş, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/37/770/9798.pdf>)

Kısacası, sosyalleşme dediğimiz bu süreçte insan; “içinde doğduğu toplumun kültürel değerlerini öğrenir, kendine has beceriler edinir, kendi bilincine ulaşmış bir birey haline gelir”. (<http://www.sevgi.name.tr/showthread.php?t=17726>)

1.2.1. Sosyalleşme Şartları

Sosyalleşme sürecinde, kişilerin sosyal gelişimini olumlu ve olumsuz yönde etkileyen çeşitli faktörler vardır. Kişinin mizacı dışında, dış etmenler de onun sosyalleşmesi sürecinde büyük önem arz eder. Küçük yaşlardan itibaren bireyin çevresiyle kurduğu ilişkilerin niteliği, iletişim kurabilme yeteneği ve ayrıca çevrenin izlenimi sosyalleşme sürecinde etkili faktörlerdir. Bazı çocuklarının diğerlerine göre daha sosyal olmasında bu durumlar önemli bir yer teşkil eder. Çocuğun başkalarıyla iyi ilişkiler kurabilmesi, ona güven verir; toplumda kabul gören davranışları öğrenmesi ve sergilemesi konusunda onu destekleyici bir etkiye sahiptir. Ayrıca çocuğun içinde bulunduğu çevrenin izlenimi önemlidir. Çocuk dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren, çevresindekilerle etkileşim içerisine girerek onların davranışlarını anlamaya ve anlamlandırmaya çalışır. Çocuğun çevresiyle etkili bir iletişim kurabilmesi, kendini ifade edebilmesi onun sosyalleşmesinde en büyük role sahiptir. Bu süreç içerisinde çocukta, başkalarına olan saygı, yardım-dayanışma, iletişim kurma, işbirliği, kurallara uyma, arkadaşlığı keşfetme, kendini ifade edebilme, kendi kendini kontrol edebilme bilinci gelişir ve ahlaki bir bilince sahip olur. Oyun ile çocuk, kontrolü elinde bulundurur, ayrıca kendi kendini kontrol edebilme potansiyelini geliştirir. Her şeyden önce dış dünyaya ayak uydurmayı, yani sosyal çevreye göre davranmayı öğrenir(Sağlam,www.delinetciler.net).

1.2.2. Sosyalleşme Araçları

Sosyalleşme, “bir ferдин herhangi bir grup faaliyetine katılmasında kendisinden beklenen rol ile ilgili normlardan haberdar olmasıdır. İnsan davranışı sosyal çevrenin yönlendiriciliği ile meydana gelir ve çevre tarafından öğretilir” (Erkal 1997:87). Sosyalleşme süreci bireyin topluma uyum süreci olarak da tanımlanabilir. Çünkü kendi dışındaki kişilerle çatışma halinde olmak genellikle sosyalleşmemenin ve toplumla uyum sağlayamamanın bir sonucudur.

Kişinin sosyalleşme süreci doğmasıyla başlamaktadır. Fakat gençlik çağlarında arayış içinde olan ergenin sosyalleşme süreci hız kazanmaktadır. Bu dönemde kişi sürekli olarak benliğini arar. Sosyalleşmede diğer önemli bir konuda bireyin sahip olduğu rollerdir. Sağlıklı bir şekilde sosyalleşmenin kişi üzerinde pek çok olumlu etkisi vardır. Neticede, bireyin

kendine güven duygusu, bunun yanı sıra kural ve değerler sistemi gelişir. Sosyalleşme diğer insanlara karşı anlayış ve hoşgörü geliştirmeyi de sağlar. Sosyalleşme toplumsal bütünleşmenin gerçekleşmesine yardımcı olur.

Gençler açısından en belirleyici sosyalleşme araçları olarak aile, okul, arkadaş çevresi ve televizyon sıralanabilir. “İnsan toplumsal bir varlıktır, hayatını sağlıklı bir biçimde sürdürebilmek için düzenli bir toplumsallaşma sürecinden geçmesi lazım. Bu süreç ailede başlamaktadır” (Aydın, 2000:39). Aileden sonra girilen sosyal ortam okuldur. Fakat bir öğrenci için lise yılları diğer okul dönemlerine göre daha önemlidir. Bu dönemde artık kişi pek çok değişiklik yaşamakta ve bu değişime uyum sağlamaya çalışmaktadır. Sosyalleşme sürecinde genç çevrenin taleplerine cevap vermek zorundadır yani çevresi ondan başarı beklemektedir. Her toplumda eğitimin temel işlevlerinden birisi, toplumun kültürel mirasının birikimi ve sürekliliğini sağlamaktır. Aslında çocuğun toplumsallaşmasında aileden sonra gelen okulun önemi çok büyüktür. Gençler için arkadaşlık ilişkileri büyük önem taşır. Bu arkadaş çevresi ise genelde okulda edinilir. Gençin sosyal yönden gelişebilmesi için arkadaş grubuna katılması şarttır.

1.3. Bir Sosyalleşme Aracı Olarak “Televizyon”

Kitle iletişim araçlarından en çok kullandığımız televizyonun da gençlerin sosyalleşmesinde rolü büyüktür. Özellikle TV’de çeşitli kanallarda haftalık gösterime giren ve her hafta hatırlatıcı ve sürükleyici bir niteliği de bulunan dizilerin genç kuşak üzerindeki etkisini somut bir şekilde görmek mümkündür. Bu anlamda “medya toplumdaki şiddet olayları da dâhil olmak üzere her türlü toplumsal olayın sorumlusu olarak görülebilmektedir” (Doğan 1995:60). Özellikle günümüzde televizyon, gençleri giyim tarzından saç modeline, konuşma şeklinden ruh yapısına ve neticede bütün hareket ve davranışlarına kadar her yönüyle etkisi altına almaktadır. “Televizyonun kendine özgü önemli bir özelliği de onun okuma yazmanın tarihsel sınırlarını aşması, sosyalleşmenin ve nüfusun enformasyon kaynağı olmasıdır.”(Özer 2007:95). Özel televizyon kanalı bolluğu yaşandığı günümüzde aslında bu görüşün haklılığı vardır. “Ticari amaçlı televizyon yayınlarının yaygınlaşması televizyonun eğlence işlevini öne çıkarmıştır, oysa televizyon eğitim amacıyla da kullanılabilir bir araçtır.” (Kılıç, 1987:2). Televizyon kanallarında yayınlanan programların içeriğine baktığımızda izleyicilerine çok fazla bir şey kazandırmadığını görmekteyiz. Yani televizyon programlarının izleyicileri nasıl ve ne yönde etkilediğini bilmek gerçekten zordur.

2. Sakarya İli Kocaali İlçesi Örneği (Uygulama)

Araştırmanın amacı, televizyonlarda son dönem gösterime giren haftalık dizilerin, gençlerin yaşamında ne gibi etkiler meydana getirdiğini ortaya koyarak; onların kişilik gelişimleri ve sosyalleşme sürecindeki payını saptamaktır. Araştırmanın örneklemi, Sakarya ili Kocaali ilçesi lise ve meslek lisesi (İHL, Kız Meslek, Ticaret Meslek Lisesi) öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, hedeflenen yaş gruplarına sağlıklı bir şekilde ulaşabilmek için, 16–19 yaş aralığı kapsamında, lise öğrenimine devam eden gençler arasından tesadüfi seçilen 150 öğrenciye anket uygulanmış, ayrıca okullarda görev yapan öğretmenlerin konu ile ilgili görüş ve önerileri alınmıştır. Elde edilen bilgilerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans kullanılmış, toplanan veriler bilgisayar ortamında istatistiksel olarak, spss yardımıyla değerlendirilmiştir. Ayrıca okullarda görev yapan öğretmenlerin konu ile ilgili görüş ve önerileri alınmıştır.

Araştırmada, “gençlerin kimlik gelişimi ve sosyalleşme sürecine televizyon dizilerinin etkisi” adlı tasvir (surver) metodu kullanılmıştır. Teknik olarak ise, anket tekniğinin yanı sıra gözlem, mülakat tekniğinden de yararlanılmıştır. Araştırma, tarama modeli ile gerçekleştirilecektir.

2.1. Hipotezler

Genel Hipotez: Gençlerin yaşantısına televizyon dizilerinin olumlu etkisi olduğu kadar olumsuz etkileri de söz konusudur. Gençlerin kimlik geliştirme ve sosyalleşme sürecinde, dizilerin eğitici ve eğlendirici fonksiyonunun yanı sıra, özendirici, tahrik edici ve kimlikleri aşındırıcı etkisi de bulunmaktadır.

Alt Hipotezler:

- Gençler dizilerde canlandırılan karakterleri ve rolleri kendilerine model almaktadırlar.
- Dizilerde rol alan oyuncular gençlerde büyük beğeni ve hayranlık oluşturmaktadır.
- Dizilerde sergilenen uygunsuz davranışların, kötü alışkanlıklara gençleri teşvik edici yönleri bulunmaktadır. Öyle ki, gençler eğitim yaşamlarından özel yaşamlarına varıncaya kadar, gündelik ilişkilerinde dizilerdeki karakterlerden ve rollerinden etkilenmekte; bu etkileri söylemleri ve davranışlarıyla yansıtmaktadırlar.

2.2. Araştırmanın Bulguları ve Yorumları

Tablo 1:Cinsiyet durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Kız	95	63,3	63,8	63,8
	Erkek	54	36,0	36,2	100,0
	Total	149	99,3	100,0	
Missing	System	1	,7		
Total		150	100,0		

Araştırmamıza katılan çocukların cinsiyet yönünden dağılımına baktığımızda, cinsiyet durumunu belirten 149 kişinin %36'sı erkek ve %63,3'ü kızlardan oluşmaktadır. Bir kişi ise cinsiyet durumunu belirtmemiştir.

Bilindiği gibi cinsiyet faktörü kimlik gelişimi ve sosyalleşme sürecinin en önemli değişkenidir. Ankette izlenen dizilerin isimleri sorulmadığı ve bu konuda bir sınırlamaya gitmek istenilmediği için, anket sırasında öğrencilerin kendilerine sözlü olarak sorulduğu zaman erkek öğrenciler genellikle “Kurtlar Vadisi, Adanalı, Arka Sokaklar, Ezel” gibi dizileri seyretmekten hoşlandıklarını söylerken; kız öğrenciler “Ömre Bedel, Kavak Yelleri, Unutulmaz, Yaprak Dökümü, Arka Sıradakiler gibi duygusal içerikli dizileri seyretmekten hoşlandıklarını söylemektedirler. Ancak derslerim sırasında öğrencilere takip ettikleri dizileri sorduğum zaman, en sık aldığım cevaplardan birisi “Aşk-ı Memnu” dizisi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Hem kız hem de erkek öğrenciler bu diziyi büyük bir ilgiyle seyretmekte ve aynı şekilde bahsetmektedirler. Dizinin içeriğini incelediğimiz zaman ise, özellikle gençlerin ahlaki gelişimini olumsuz etkilemesi bakımından pek hoş sahnelerle karşılaşılmamaktadır. Gençlerin ilgisini tek bir noktaya yoğunlaştırmaya çalışan ve kız-erkek ilişkilerini ön plana çıkararak bununla reytinglere ulaşan bu dizi; reyting kaygısıyla gençlerin ahlaki gelişimini ve toplumun sosyo-kültürel değerlerini hiçe saymaktadır. Diziyi takip eden kızların üzerinde durduğu diğer önemli bir nokta şudur ki; onlar bu diziyi baba veya ağabeyi gibi ailenin erkek fertlerinin yanında izleyememekte, yine erkekler de bu durumdan sıkılmaktadırlar. Bu da dizinin etkisini ve algı biçimini yansıtan başka bir unsurdur. Ancak, kızlarla erkeklerin dizide gösterilenleri aynı algılamadıkları, farklı yorumlar getirdikleri görülmektedir. “Bihter” isimli -kendinden yaşça büyük kocasını, onun “Behlül” isminde çapkın yeğeniyle aldatan- kadının onadığı rol, erkeklere oranla kızlarda daha büyük bir tepki oluşturmaktadır. Böyle bir kadın kimliğinin toplumda var olabilmesi onları huzursuz

etmektedir. Ancak öğrencilerin yüzde doksanı bu yasak ilişkinin mutlu sonla bitmesini istemektedir. Buradaki çelişkiyi fark etmemek ise imkânsızdır. Bu durumda gençlerin bir duygu ve mantık çatışması yaşadığını söyleyebiliriz. Kızlar ile erkekler arasındaki farklar ise, cinsiyet farkının sosyalleşme sürecine etkisini göstermektedir.

Tablo 2: Yaş durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	16	44	29,3	32,4	32,4
	17	57	38,0	41,9	74,3
	18	35	23,3	25,7	100,0
	Total	136	90,7	100,0	
Missing	System	14	9,3		
Total		150	100,0		

Araştırmamıza katılan 150 kişiden 136'sı yaş durumunu belirtmiş, 14 ise bu seçeneği boş bırakmıştır. Yaşa durumunun belirtenlerin ise, %29,3'ü 16 yaşında, %38'i 17 yaşında, %23,3'ü ise 18 yaşındadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin hepsi “gençlik” olarak adlandırdığımız bir ergenlik dönemi içerisindeyler. Bu yaşlar tam da onların kimlik geliştirme ve sosyalleşme sürecinin zirvesini oluşturmaktadır.

Tablo:3 Okul ve ders dışında vakit geçirme durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Bilgisayar oyunları	20	13,3	13,4	13,4
	Arkadaşlarla birlikte	40	26,7	26,8	40,3
	Evde ve TV izleyerek	60	40,0	40,3	80,5
	Anne-babaya yardım	29	19,3	19,5	100,0
	Total	149	99,3	100,0	
Missing	System	1	,7		
Total		150	100,0		

Araştırmamıza katılan gençlerin %26,7'lik kısmı okul ve ders dışında arkadaşlarıyla birlikte zaman geçirdiklerini söylerken, bilgisayar oyunları ile vakit geçirdiğini belirtirken %20, anne ve babaya yardım eden %19,3'tür. %40 gibi büyük bir oranı ise evde ve tv izleyerek vakit geçirmektedir. Bu durum ise, TV'nin insan hayatında kapsadığı oranın genişliğini göstermektedir.

Özellikle günümüzde televizyonsuz ev düşünülmemekle birlikte, artık odalara ve kişilere ait televizyonlar da edinilmeye başlamıştır. Evde ve TV izleyerek vaktinin büyük bölümlerini onlara harcayan gençlerin cinsiyet olarak büyük oranını kızlar teşkil etmektedir.

Erkekler ise genellikle dış alanlarda arkadaşlarıyla meşgul olmaktadır. Cinsiyet kimliğinin farklılığından kaynaklanan bu durum aynı zamanda toplumun bu kimliklere yüklediği sosyal rol-konum ve sınırlılıklardan da kaynaklanmaktadır. Toplumumuzda artık değişip dönüşmeye başlamakla birlikte hala etkisini sürdüren genel algılayış “kızın yeri annesinin yanı” mantığı geçerliliğini korumaya devam etmektedir. Bu durumun ortaya çıkardığı birçok olumlu sonuç yanında bu durumdan kaynaklanan olumsuz etkenler de söz konusudur. Bu mantık itibarıyla evde ve TV başında zaman geçiren genç kızlar sosyal hayatın gerçeklerinden uzak yaşamakta, sanal âlemde kurgulanmış bir gerçeğe göre insan ilişkilerini düzenlemeye çalışmaktadırlar. Nitekim sağlıklı bir sosyal gelişim ve sosyalleşme imkânı elde edemeyen bu gençler dizi mantığına göre insan ilişkilerini ve hayata dair beklentilerini belirlemekte ve bilincinde olmadan pek çok yanlış davranışa sürüklenebilmektedir. Özellikle kız-erkek ilişkileri ve şiddet unsurları bakımında TV dizileri onlar üzerinde büyük oranlara varan bir etkiye sahip olmakla birlikte, belirleyici olma durumu da söz konusudur. Gençlerin kimlik gelişimi açısından ise bu belirleyicilik büyük sıkıntılar doğurmakta, sağlıklı düşünebilme ve karar verebilme açısından olumsuz bir etki oluşturmaktadır.

Tablo 4:Daha çok izlenen programların durumu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Haber ve spor	22	14,7	14,7	14,7
Dizi-film	90	60,0	60,0	74,7
Şov-müzik	26	17,3	17,3	92,0
Belgesel-yarışma	12	8,0	8,0	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Araştırmamıza katılan gençler, kendilerine en çok izlemeyi tercih ettikleri TV programları sorulduğunda, %8’i belgesel-yarışma, %14,7’si haber ve spor, %17,3’ü şov ve müzik, %60’ı ise dizi ve film seçeneğini işaretlemiştir. Özellikle dizilerin gençler üzerindeki etkisini ve belirleyici rolünü tespit edebilme bakımından %60’lara varan dizi-film izleme oranları çalışmamızın örneklemini temsil edecek yeterliliktedir. Lise gençliği en çok dizi-film türünde televizyon programları izlemeyi tercih etmektedir. Dizileri şov ve müzik programları takip etmektedir. Yarışma ve belgesel gibi bilgi içerikli programlarının en az oranda tercih edilmesi, sosyal gelişim ve bilgi öğrenme sürecinde olan gençlerin, içinde buldukları durumun aksine bir eğilim göstermeleri de onların sosyalleşmesi ve kimlik gelişiminde belirleyici ve etkin rol alan unsurları gözler önüne sermektedir. Bu durumda yapılacak şey ise,

yapımcı-yönetmen-senarist gibi konumlarda bulunan insanların, dizilerin içeriğini belirlerken, gençlerin sosyalleşme ve kimlik gelişimi süreçlerini göz önünde bulundurması ve onların sosyal ve ahlaki gelişimine uygun ve olması gerekene paralel bir içerik hazırlaması gerekir. Bu hususta tek sorumlu kişi elbette TV yapımcıları değildir; anne-baba da aynı sorumlulukları yerine getirmekte en az onlar kadar yükümlüdür.

Tablo 5:Yeni bir kıyafet alırken en çok dikkat edilen özelliklerin durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Marka	16	10,7	11,0	11,0
	Etiket fiyatı	8	5,3	5,5	16,4
	Görüntü-tarz	105	70,0	71,9	88,4
	Çevre görüşü	17	11,3	11,6	100,0
	Total	146	97,3	100,0	
Missing	System	4	2,7		
Total		150	100,0		

Gençlerin, “yeni bir kıyafet alırken en çok neye dikkat edersiniz?” sorusu sorulduğunda, %5,3’ü etiket fiyatı, %10,7’si markası, %11,3’ü çevre görüşü ve %70 gibi büyük bir oranı görüntüsü-tarzı cevabını vermiştir. Yeni bir kıyafet tercihinde veya giyim şeklinde görüntü ve tarzın bu kadar büyük oranda yer tutması, gençlerin biçimci ve model alıcı davranışlarına vurgu yapmaktadır. Özellikle bu yaşlardaki kızlar ve erkekler için karşı cinsin ilgisini çekmek, onlar tarafından beğenilmek çok önemlidir. Aynı zamanda gençlerin en fazla dikkat ettiği ve zaman ayırdığı uğraş kılık-kıyafet ve saç şeklinin nasıl olacağı konusudur. Bu noktada popüler kültürün bir yedeği olarak toplumda en çok işlev gören moda söylemi tercihleri belirlemede önemli yer tutar. Gençler, modayı genellikle TV’lerden takip etmeye çalışmakta, televizyonda izlediği popüler sanatçıların ve film karakterlerinin giydikleri kılık-kıyafet biçimlerini model almaktadır. Araştırma sonucunda kıyafet seçiminde asıl belirleyici unsur kıyafetin görüntüsü ve tarzıdır. Bununla birlikte fiyatı ucuz veya pahalı olsun seçilen kıyafetin modeli dönemin popüler kültürünü yansıtabilecek şekilde olmaktadır.

Tablo 6:Evlerde kaç adet televizyon bulunduğu durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Bir tane	106	70,7	70,7	70,7
	Birden fazla	44	29,3	29,3	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Araştırmamıza katılan gençlerin %70,7'sinin evinde bir adet televizyon varken, % 29,3'ünün evinde birden fazla televizyon bulunmaktadır. Aile ortamında genellikle anne veya babanın izlediği TV programları ya da diziler hep beraber izlenmektedir. Araştırmada çıkan sonuçlar doğrultusunda bu durumu ele alacak olursak; evinde bir tane TV olan genç ister istemez diğer aile bireylerinin seçtiği program veya dizileri izlemek zorunda kalacak ve izlediği dizilerin içeriğinin ona uygun olup olmamasına bağlı olarak olumlu ya da olumsuz etkilenecektir. Bu durumda asıl görev sosyalleşme ve kimlik oluşumu döneminde olan gençlerle birlikte izlediğimiz programların seçimini yaparken son derece dikkatli olmalıyız. Gençlerin olumlu etkilenmelerini sağlamak amacıyla onların yaş ve gelişim düzeylerine uygun programları izlemeyi tercih etmeliyiz.

Tablo 7:Günde ortalama saat televizyon izlenme durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 saatten az -hiç	22	14,7	14,8	14,8
	1–2 saat	66	44,0	44,3	59,1
	3–4 saat	50	33,3	33,6	92,6
	5 ve üstü	11	7,3	7,4	100,0
	Total	149	99,3	100,0	
Missing	System	1	,7		
Total		150	100,0		

Araştırmamıza katılan gençlere, günde ortalama kaç saat televizyon izledikleri sorulduğunda, %7,3'ü 5 üstü, %14,7'si 1 saatten az veya hiç, %33,3'ü 3-4 saat arası, % 44 'ü ise 1-2 saat arası cevabını vermişlerdir. Yüzdeler oranlar açısından bakıldığında zaman aşırı TV izleme alışkanlığı ya da bağımlılığı söz konusu değildir.

Günümüzde, toplumun temel yapı birimlerini oluşturan ailelere baktığımız zaman, evlerinde televizyon bulunmayan aile çok az görülmektedir. Belli sebeplerle evinde televizyon bulundurmayan ya da bulunduramayan ailelerin dışında, televizyonun girmediği ev yok gibidir. Özellikle bütün gününü evde geçiren ev hanımları ya da yine vaktinin pek çoğunu evinde geçiren diğer insanlar için televizyon en iyi arkadaş görevini üstlenmiştir. Onlar için televizyon boş vakit geçirme aracı olma vasfının dışında, yalnızlıklarını paylaşan ve kendisine sığınılan en iyi dost olma işlevini de tekeline almaya başlamıştır. Hatta aile içi ilişkiler de, tek yönlü etkileşime ve sanal bir âleme sürüklenerek, televizyon programlarının hâkimiyetine girmiştir. Burada en hassas nokta ve dikkat edilmesi gereken ana unsur TV programlarının içeriğidir.

Tablo 8:Televizyonun amaca göre izlenme durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zaman geçirmek	51	34,0	34,5	34,5
	Eğlenmek	45	30,0	30,4	64,9
	Dinlenmek	47	31,3	31,8	96,6
	Ailem izlediği için	5	3,3	3,4	100,0
	Total	148	98,7	100,0	
Missing	System	2	1,3		
Total		150	100,0		

Araştırmamıza katılan öğrencilerimizin %34'ü zaman geçirmek, %31'i dinlenmek, %30'ı eğlenmek amacıyla, %3,3'ü ise ailesi izlerken televizyon izlediğini belirtmiştir. Ailelerin çocuklarıyla birlikte televizyon izlemeleri, izlenecek programların içeriğinin denetlenmesini de sağlar. Ancak burada önemli olan ailenin bilinçli olmasıdır. Daha öncede belirttiğimiz gibi, televizyon daha ziyade boş zaman geçirme aracı olarak değerlendirilebilir.

Tablo 9:Televizyonun olmadığı ortamda vakit geçirme durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Sohbet ederim	31	20,7	20,7	20,7
	Müzik dinlerim	54	36,0	36,0	56,7
	Kitap-gazete okurum	27	18,0	18,0	74,7
	Başka işlerle zaman harcarım	38	25,3	25,3	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Araştırmamıza katılan gençlere, televizyonun olmadığı ortamda ne yapacakları sorulduğunda, % 36'sı müzik dinlemeyi, %25,3'ü başka işlerle vakit geçirmeyi, %20,7'si sohbet etmeyi, %18'i kitap-gazete okumayı tercih etmektedir. Gençlerimizin çoğu televizyona alternatif olarak müzik dinlemeyi, ikinci çoğunluk başka işler yapmaya yönelmeyi ve sonraki çoğunluğun ise sohbet etmeyi tercih etmesi, televizyonun eğlendirici etkisinden kaynaklanmadır.

Tablo 10:Ailenin televizyon izleme yaşağındaki tepki durumu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Dinlemem ve izlemeye devam ederim	19	12,7	12,7	12,7
	Başka bir yerde izlemeye çalışırım	7	4,7	4,7	17,3
	İzlemeyi bırakırım ve başka şeylerle meşgul olurum	85	56,7	56,7	74,0
	Bazı programları izlemek için izin isterim	39	26,0	26,0	100,0
	Total	150	100,0	100,0	

Araştırmamıza katılan gençlere, televizyon izlemelerinin yasaklandığı takdirde ne yapacakları sorulduğunda, %56'sı bu kurala uyararak başka işlerle meşgul olacağını bildirmiştir. %26'sı ise, izlemekten vazgeçmeyip izinli bir şekilde bu istediğini gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. %12,7'si yasak dinlemeyeceğini, buna ek olarak %4,7'si de başka bir yerde izleme fırsatı arayacağından söz etmiştir. Yüzde elliden fazlasının yasak ve kurallara uyması ve sorumluluğunu yerine getirme eğilimi göstermesi onlar adına oldukça sevindirici bir tutumdur. Neticede, kontrollü şekilde televizyon izlemek, olumsuz davranışların ortaya çıkmasını engelleyecek ve onların sağlıklı bir şekilde gelişimine katkı sağlayacaktır.

Tablo 11: Kişinin ve aile fertlerinin televizyondakilerden etkilenme durumu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	35	23,3	23,3	23,3
Hayır	65	43,3	43,3	66,7
Fikrim yok	50	33,3	33,3	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Ankete katılan gençlere sorduğumuz “kendinizin ve diğer aile üyelerinizin televizyondakilerden etkilendiğini düşünüyor musunuz?” sorusu sorulduğunda %23,3'ü evet cevabını verirken, %43,3'ü hayır cevabını vermiştir. %33,3'lük bir kısım ise bu soruda fikir beyan etmemiştir. Yine de televizyon dizi ve programların insanlar üzerindeki etkisi kısmen hissedilmektedir. Şüphesiz ki günümüzde en yaygın kullanılan kitle iletişim aracı televizyon artık hayatımızın bir parçası haline gelmiştir.

Tablo 12: Televizyon izlemek için, dersleri ihmal etme durumu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	36	24,0	24,2	24,2
Hayır	96	64,0	64,4	88,6
Fikrim yok	16	10,7	10,7	99,3
4,00	1	,7	,7	100,0
Total	149	99,3	100,0	
Missing System	1	,7		
Total	150	100,0		

Araştırmamıza katılan gençlere, televizyon izlemek için derslerini ihmal edip etmedikleri sorulduğunda %24'ü evet, % 64'ü ise hayır cevabını vermiştir. Sonuçta derslerin ihmal edilmeme oranı yüksek çıksa da, gençlerin kendilerine bakışı olduğundan çok objektif bir sonuç olarak değerlendiremeyiz. Ailelerin çocukların ve gençlerin televizyon izlemelerini

planlama bilgi ve olanağından yoksun oluşu, bazı çocukların ve gençlerin zamanlarının büyük bir bölümünü, televizyonun karşısında geçirmelerine yol açmaktadır. Bu ise, böylesi durumdaki çocukların ve gençlerin derslerini ihmal etmesine neden olup, başarısızlığı beraberinde getirmektedir (Arslan,2004:3).

Tablo 13:Televizyonun gençlerin ahlaki gelişimine etki durumu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	113	75,3	75,3	75,3
Hayır	21	14,0	14,0	89,3
Fikrim yok	16	10,7	10,7	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Tablo 14:Televizyonun gençlerin eğitime etki durumu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Olumlu	17	11,3	11,4	11,4
Olumsuz	74	49,3	49,7	61,1
Fikrim yok	58	38,7	38,9	100,0
Total	149	99,3	100,0	
Missing System	1	,7		
Total	150	100,0		

Tablo 13 ve 14'e birlikte baktığımız zaman, tablo 13'te anket sorumuzu cevaplandıran gençlerin %75,3'ü televizyonun gençlerin ahlaki eğitimini etkilediğini düşünürken, %14'ü aksini düşünerek hayır cevabını vermiştir. %10,7'si ise, fikir bildirmemiştir. Yine tablo 14'te gençlerin eğitiminde televizyonun olumsuz etkisi olduğu kanısı %49,3 oranındadır. %11,3 'ü televizyonun olumlu bir etkisi olduğunu düşünmüş, %38,7'si ise hiç fikir beyan etmemiştir. Gençlerimizin büyük bir çoğunluğu televizyonun izleyicilerin ahlak gelişimini olumsuz etkilediğini düşünmekte ya da fikir beyan etmemektedirler. Bu da gençlerin olumsuz durumlara karşı farkındalığını ortaya koymaktadır ki, onların bilinçli hareket etmelerinde bu durumdan olumlu bir sonuç çıkarılabilir.

Televizyon çocukları ve gençleri, onların sosyal ve psikolojik gelişimleri bakımından çok büyük önem taşıyan oyun ve arkadaş ortamlarından uzak tutmaktadır. Bu ortamların sağladığı sosyal etkileşimden uzak kalış, çocuğun ve gencin ileriki yaşamında toplumsal ilişkiler kurmadaki başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bazen bu olumsuzluklar, çocuğun ve gencin bütün yetişkinlik yaşamı boyunca etkisini sürdürecektir kalıcı izler bırakabilmektedir (Karaçoşkun, 2002: 227-229).

Tablo 15:Her hangi bir dizi veya filmde oyuncu olmak için eğitim şartı durumu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	93	62,0	62,0	62,0
Hayır	40	26,7	26,7	88,7
Fikrim yok	17	11,3	11,3	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Tablo 15’e baktığımızda, ankete katılan gençlere; “Herhangi bir dizi veya filmde oyuncu olmak için eğitilmiş olmak gerekli midir?” sorusu sorulduğunda, %62’lik bir oran evet diyerek eğitimin şart olduğunu düşünmekte, %26,7’lik kısım ise, eğitim şartı aramamaktadır. %11,3’lük bir grup ise, bu soru hakkında görüş belirtmemiştir. Ankete katılan öğrencilerin büyük bir bölümünün oyunculuk için eğitim gerektiğini düşündükleri görülmektedir. İnsanın hayatı boyunca yapacağı işi seçmeleri ve buna uygun eğitim almaları o işte başarılı olabilmeleri için çok önemlidir. Sosyalleşme ve kimlik gelişimi dönemi içerisinde olan gençlerimizin bu gerekliliğin farkında olmaları umut vericidir.

Tablo 16:Herhangi bir dizi veya filmde oyunculuğa teklifi alsanız ne yaparsınız?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Hiç düşünmeden kabul ederim	19	12,7	12,7	12,7
Hangi rolde görev alacağıma bağlı	77	51,3	51,3	64,0
Ne kadar ücret alacağına bağlı	6	4,0	4,0	68,0
Teklifi kabul etmem	48	32,0	32,0	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Araştırmamıza katılan gençlere, herhangi bir dizi veya filmde oyunculuğa teklifi alma durumunda ne yapacağını sorduğumuzda, %51,3’ü neticenin hangi rolde görev alacağına bağlı olduğunu belirtmiştir. %12,7 ‘lik bir kısım teklifi hiç düşünmeden kabul etme yanlısıdır. %4’ü ise ne kadar ücret alacağına bağlı olarak sonucun değişeceğini düşünmektedir. %32’si ise teklifi kabul etmekten yana değildir. Yine teklifi kabul etmem diyenler ve alacağı rolün niteliğine göre karar verme durumunda olanların oran olarak fazla olması gençlerde bilinçli davranmayı yansıtmaya açısından olumlu ve sevindirici bir sonuçtur.

Tablo 17:Oyuncu olabilmek için eğitiminizi yarım bırakır mısınız?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	6	4,0	4,0	4,0
Hayır	131	87,3	87,3	91,3
Fikrim yok	13	8,7	8,7	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Tablo 17’de öğrencilerimize; “Oyuncu olabilmek için eğitiminizi yarım bırakır mısınız?” sorusu sorulduğunda %87,3 gibi büyük bir oran hayır olarak yanıt vermiştir. Sadece %4’ü oyunculuğu eğitime tercih etmektedir. %8,7’si ise kararsız kalmıştır. Araştırma sonucu ulaşılan verilere göre öğrencilerin eğitimlerine önem verdikleri; oyuncu olarak şöhret ve para kazanmak yerine eğitimlerini tamamlamayı tercih ettikleri görülmektedir. Bu çok önemli bir sonuçtur ve gelecekte sağlıklı ve bilgili nesiller yetişmesi adına son derece sevindiricidir.

Tablo 18:Dizileri izledikten sonra giyim-saç ve konuşma tarzınızda her hangi bir değişiklik oluyor mu?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	33	22,0	22,0	22,0
Hayır	106	70,7	70,7	92,7
Fikrim	11	7,3	7,3	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Tablo 18’e baktığımız zaman, gençlere sorulan “dizileri izledikten sonra giyim-saç ve konuşma tarzınızda herhangi bir değişiklik oluyor mu?” sorusuna %70,7 hayır cevabı verilmiştir. %22’si ise etki altında kaldığını düşünmektedir. Özellikle gençler nasıl giyinmeleri, ne tüketmeleri ve nasıl yaşamaları gerektiği hususunda sanatçı yada oyuncu kimliğindeki insanları model alabilmektedirler.

Tablo 19:Başka bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmek ister miydiniz?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	9	6,0	6,0	6,0
Hayır	123	82,0	82,0	88,0
Fikrim yok	18	12,0	12,0	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Tablo 19’a baktığımız zaman, ankete katılan gençler, başka ailelerde dünyaya gelmek isteme fikrine sıcak bakmamışlar, %82 evet cevabını vererek ailelerine karşı bağlılıklarını ve sadakatlerini dile getirmişlerdir. % 6’sı evet başka ailede dünyaya gelmek isterdim derken, % 12’si soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Tablo 20:Geleceğe yönelik düşüncelerinizde ve hayata bakışınızda dizilerdeki karakterlerden ve rollerden etkileniyor musunuz?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	42	28,0	28,0	28,0
Hayır	93	62,0	62,0	90,0
Fikrim yok	15	10,0	10,0	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Sosyal bir varlık olan insanın hayatında daima örnek aldığı, onu idolleştirdiği birileri genelde hep olmaktadır. Özellikle gençler gelecekteki yaşamını nasıl devam ettireceği hususunda düşünürken, birilerinin hayatından esinlenmekte, öyle olmak istemekte ya da kesinlikle istememektedir. Bizim gençlere yönelttiğimiz soruda, onların %62’si her ne kadar dizilerdeki karakterlerden ve rollerden etkilenmediğini söylese de, %28’i bu etkiyi itiraf etmektedir. %10’u ise görüş belirtmemiştir.

Tablo 21: İzlediğiniz dizilerdeki kadın-erkek oyuncuların kendisine benzemek ve onun gibi olmak istediğiniz kişi ya da kişiler var mı?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Evet	44	29,3	29,3	29,3
Hayır	87	58,0	58,0	87,3
Fikrim yok	19	12,7	12,7	100,0
Total	150	100,0	100,0	

Ankete katılan gençlere “İzlediğiniz dizilerdeki kadın-erkek oyuncuların kendisine benzemek ve onun gibi olmak istediğiniz kişi ya da kişiler var mı?” sorusu sorulduğunda %58’i hayır cevabı vermiştir. %29,3’lük bir kısım ise bir etkilenmedin söz konusu olduğunu ve o kişiler gibi olmak istediklerini belirtmişlerdir. %12,7’si ise bu soruya cevap vermemiştir. Yine de yaklaşık yüzde otuzluk bir kısım, model olarak seçtikleri oyuncuların başarısına ulaşmak onun yerinde olmak istemektedir.

22.Sigara içiyorsanız lütfen başlama nedeninizi işaretleyiniz.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Arkadaşlarıma uymak	16	10,7	61,5	61,5
Sanatçı ve oyunculara özenmek	1	,7	3,8	65,4
Ailedekilerin sigara içmesi	3	2,0	11,5	76,9
Merak ve kendimi büyümüş hissetmek	6	4,0	23,1	100,0
Total	26	17,3	100,0	
Missing System	124	82,7		
Total	150	100,0		

Tablo 23 incelendiğinde, öğrencilere sorulan sigara içiyorsanız başlama nedeniniz nedir? Sorusuna, %82,7’si hayır yanıtını vermiştir. %10,7’si başlama nedenini arkadaş çevresi olarak gösterirken, %4’i merak, %2’si aile üyelerinin sigara içmesi, %0,7’si ise sanatçılara özenmeyi neden olarak göstermiştir. Sigara içmiyorum yanıtının oranının bu kadar büyük

olması gerçekten sevindiricidir. Bir sosyalleşme faktörü olan arkadaş grupları görüldüğü gibi sigaraya başlama konusunda hiç azımsanmayacak bir etkiye sahiptir.

Ayrıca araştırma anketimize katılan gençlere yönelttiğimiz beş seçenekli soruların yanıt oranları şu şekildedir:

- “Televizyonda yayınlanan dizilerdeki pek çok sanatçı/oyuncunun hayranıyım ve onlarla tanışmak isterim.” % 22,7 kesinlikle katılıyorum, %27,3 katılıyorum, %17,3 fikrim yok, %21,3 katılmıyorum, % 11,3 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- “Dizilerdeki oyuncuların yerinde olmak, onlarla aynı dizide yer almak en büyük hayallerimden birisi” % 13,3 kesinlikle katılıyorum, %10,7 katılıyorum, %17,3 fikrim yok, %40,7 katılmıyorum, % 18 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- “Sevdiğim oyuncuları genelde bütün rolleriyle ve yönleriyle beğenirim.” % 13,3 kesinlikle katılıyorum, %42 katılıyorum, %12,7 fikrim yok, %21,3 katılmıyorum, % 10,7 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- “Vaktimin büyük çoğunluğunu televizyon karşısında geçirdiğim için derslerimde başarısız oluyorum.” % 0,7 kesinlikle katılıyorum, %4,7 katılıyorum, %5,3 fikrim yok, %43,3 katılmıyorum, % 46 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Televizyon benim için eğlence ve boş vakit geçirme aracıdır. Televizyon benim için en iyi arkadaş. % 6 kesinlikle katılıyorum, %10,7 katılıyorum, %20,7 fikrim yok, %34 katılmıyorum, % 28 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Televizyondaki sanatçılar gibi giyinip onlar gibi davranan genç onların yerinde olmak ister ve onlara hayranlık duyar. % 9,3 kesinlikle katılıyorum, %15,3 katılıyorum, %16,7 fikrim yok, %36 katılmıyorum, % 22,7 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Takip ettiğim dizileri mümkün olduğunca kaçırmam ve bitirmeden ders çalışmaya başlamam. % 5,3 kesinlikle katılıyorum, %24,7 katılıyorum, %15,3 fikrim yok, %34 katılmıyorum, % 20,7 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Oyuncuların giydikleri kıyafetler bende de olsun isterim ve benzerini bulursam mutlaka almaya çalışırım. % 8 kesinlikle katılıyorum, %13,3 katılıyorum, %17,3 fikrim yok, %35,3 katılmıyorum, % 26 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Televizyon izlerken, bana kim ne derse desin onu duymam, sohbetine katılmam. % 2 kesinlikle katılıyorum, %7,3 katılıyorum, %12,7 fikrim yok, %37,3 katılmıyorum, % 40,7 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.

- Hayatı televizyondan öğreniyorum ve o olmazsa büyük bir boşluğa düşerim. % 4 kesinlikle katılıyorum, %6,7 katılıyorum, %14,7 fikrim yok, %32,7 katılmıyorum, % 42 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Dizilerdeki kız erkek ilişkileri bana uygunsuz geldiği için, onlar gibi olmak istemem. % 27,3 kesinlikle katılıyorum, %32 katılıyorum, %16 fikrim yok, %12,7 katılmıyorum, % 11,3 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Kendi dizim olduğu günler kimseye randevu vermem, evde kimsenin ses çıkarmasını istemem % 13,3 kesinlikle katılıyorum, %35,3 katılıyorum, %14 fikrim yok, %18,7 katılmıyorum, % 18,7 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Akşam izlediğim diziyi ertesi günü arkadaşlarıma anlatırım, onlarla beraber bir sonraki bölüm hakkında tahminlerde bulunurum. % 10,7 kesinlikle katılıyorum, %39,3 katılıyorum, %13,3 fikrim yok, %22 katılmıyorum, % 14,7 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Bazı dizi oyuncularının dizilerdeki karakterlerini ve rollerini kendime çok benzetiyorum. % 4,7 kesinlikle katılıyorum, %21,3 katılıyorum, %18 fikrim yok, %29,3 katılmıyorum, % 26,7 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.
- Dizilerdeki oyuncuların saç modellerini ve giyim tarzlarını kendimde denerim ve onlar gibi konuşmak hoşuma gider. % 4,7 kesinlikle katılıyorum, %10,7 katılıyorum, %12 fikrim yok, %32,7 katılmıyorum, % 40 kesinlikle katılmıyorum şeklindedir.

	Frequency	Percent
Missing System	150	100,0

SONUÇ VE ÖNERİLER

Televizyonun bu denli günlük hayatın içerisine girdiği toplumumuzda; televizyonun sosyal dokumuzda değişim ve dönüşümler yaratması tabidir. Televizyon hem toplumumuzu çok yönlü etkilemiş hem de toplumumuzdan etkilenmiştir. Televizyonun toplumu ne ölçüde etkilediği, olumlu mu yoksa olumsuz mu etkilediği pek çok uzman tarafından araştırma konusu edilmiştir. Birçok kişi bu etkileşimin tam anlamıyla ortaya konamayacağı görüşünü vermiştir. Televizyon toplumu etkilemektedir. Fakat bu etkileme iyi yönde mi yoksa kötü yönde mi olmaktadır. Televizyondan kimler iyi yönde, kimler kötü yönde etkilenir? Soruları ise bir başka tartışma konusunu oluşturmaktadır. Toplum canlı bir organizma gibidir .

Toplumu oluşturan bireyler toplumun sağlığı için gereklidir. Toplumu oluşturan bireyler içinde yaşadığı toplumla ne ölçüde barışık iseler toplum o ölçüde güçlü olacaktır. Fakat toplumu oluşturan bireyler içlerinde yaşadıkları toplumla ne ölçüde çatışma halinde iseler; toplum hastalıklı bir yapıya sahip olacaktır. Toplumun sağlıklı olabilmesi için toplumu oluşturan kişilerin toplumla olumlu bir sosyalleşme gerçekleştirmiş olması gerekmektedir. Televizyonun günlük hayatın her alanına girmesi ile toplumun her kesiminden insan genç, yetişkin, yaşlı, çocuk herkes kendine uygun bir program buldu. Televizyon kanalları başlangıçta haber ve bilgi verme içerikli iken zamanla programların eğlence yönü ortaya çıkmaya başladı.

Böylesi hassas bir dönemden geçen gençlerimiz eğer ki kendilerine rehberlik edecek yol gösterecek öğretmenlerini, anne- babalarını yanlarında bulamazlarsa pek çok yanlış, uygunsuz ve istenmeyen davranışlar sergilemekte ya da anne- baba ve öğretmenlerin göstermediği ilgiyi ve sevgiyi çeşitli suç örgütlerinde aramaktadırlar. Sosyalleşme sürecinin en hızlı olduğu dönemi yaşayan gençlerimiz bu dönemde çevrelerine ve televizyonda oynayan artist ya da aktrislerle karşı çok duyarlıdırlar. Ergenlik döneminden geçen bu lise öğrencilerimiz için artık anne-baba yanılmayan, hata yapmayan kişiler değildirler. Genç artık kendi benliğinin, kişiliğinin yavaş yavaş farkına varmaya başlamıştır. Bu dönemde çok hassas olan genç okulu, arkadaşları ve televizyon etkileşimiyle sosyalleşmektedir.

Gençlerimiz televizyon kanallarından sosyalleşme ve kimlik geliştirme süreci boyunca etkilenmektedirler.

Gençlerimiz televizyonun Türk gençliğinin sosyalleşme sürecini hem olumlu hem de olumsuz etkilediğini düşündüklerini görmekteyiz. Araştırmanın sonucu göstermektedir ki; televizyon Türk gençliğinin kimlik gelişimi ve sosyalleşme sürecine etki etmektedir. Bu etki hem olumlu hem de olumsuz yönde olmakla birlikte olumsuz yönü ağır basmaktadır. Araştırmaya konu olan genç öğrenciler televizyon yıldızları ile özdeşim kurmaktadır. Televizyonun haber verme ve eğitime amacından çok, eğlendirme amaçlı izlendiği ortaya çıkmaktadır. “Gençliğe sahip çıkılmadığı zaman elbette bir başka güç ve ideolojinin onlara sahip çıkacağı unutulmamalıdır” (İnan 1989:205).

Gençlerimiz izledikleri televizyon kanallarından etkilenmektedirler. Bu etkinin olumlu yönde olması için televizyon yapımcılarının daha çok eğitici ve öğretici yönü ağır basan programlar yapmaları gerekmektedir. Maddi kaygıları ön planda tutarak sadece para kazanma

hırsı ile yapılan dizi ve televizyon programları maalesef gençlerimizin sosyalleşmesini ve kimlik gelişimini olumsuz etkilemektedir. Yapılan pek çok program arkasında pek çok kırık kalp, olumsuz duygu ve fikir bırakmaktadır. Televizyon yapımcıları ve patronları asla ve asla toplumsal sorumluluklarını unutmamalıdır. Toplumu oluşturan, gençlere örnek ve model olan yetişkin bireylerde üzerlerine düşen gerekli sorumlulukları yerine getirmeli onlara doğru programlar seçme konusunda rehberlik etmelidirler.

Gençlerimizin sosyalleşmesi konusunda bir diğer önemli görevde anne ve babalara düşmektedir. Gençlerin sosyalleşmesi ve kimlik geliştirmesi döneminde çocuklarının izlediği programları denetleme konusunda çok daha titiz olmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

ARSLAN, Ali, **Bir Sosyolojik Olgu Olarak Televizyon**, Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi, Sakarya 2004.

AYDIN, Mustafa, **Kurumlar Sosyolojisi**, Vadi Yayınları, Ankara 2000.

İNAN, A. Mithat, **Toplum İdeoloji Gençlik**, Gündoğan Yayınları, Ankara 1989.

ERKAL, Mustafa, **Sosyoloji**, Der Yayınları, İstanbul 1997.

DOĞAN, İsmail, **Sosyoloji**, Sistem Yayıncılık, Ankara 1995.

DOĞAN, Tahsin, **Öğretmen ve Eğitim Yöneticilerine Rehber**, Seçkin Yayınları, Ankara 2002.

YÖRÜKOĞLU, Atalay, **Çocuk Ruh Sağlığı Çocuk Yetiştirme Sanatı ve Kişilik Gelişimi**, İstanbul 2000.

SAĞLAM, Figen Nas, **“Çocuk ve Sosyalleşme”**, (çevrimiçi) www.delinetciler.net

KOŞTAŞ, Münir, **“Sosyalleşme”**, (çevrimiçi) <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler>.

<http://www.sosyomat.com/etiket/sosyalle%C5%9Fme-nedir>

<http://www.sevgi.name.tr/showthread.php?t=17726>

KARACOŞKUN, M. Doğan; **Televizyon Yayınlarının Çocuk ve Gençler Üzerindeki Olumsuz Etkileri**, Somuncu Baba Dergisi, Mayıs, 2006.

ÖZER, Ömer, **Medya Şiddet Toplum**, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları No:66, Eskişehir 2007.

KILIÇ, Levent, **Türk Eğitim Programlarında Yapım-Yönetim**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No :233, Eskişehir, 1987.